

امور اداره و تحریریه سنه سلائیکی

توفیق افندی نظارت ایدر .

امور اداره و تحریریه سنه متعلق خصوصیات

ایچون توفیق افندی به مراجعت اولنور .

مجموعه ادبیه

ادبیات ، فنون و معارف و مطایبات
ادبی و شئون معارف و ترقیدن بحث
ایدر . تنور افکاره خدمت ایلر .

درسمات و ولایات شاهانه ایچون بر
سنه ک آتونه سی یکر می بش غر و شد .
آتونه اجرتی برینه پوسته پولی قبول
ایدیلر . مرکز سی شمدیلک باب عالی
جاده سنده عطار بورغاک افندیکن
دکانیدر .

استانبول ایچون نسخه سی : ۲۰ پاره یه در . شمدیلک بنجشنبہ کونلری نشر اولنور . ولایات شاهانه ایچون نسخه سی : ۲۰ پاره یه در .

مصلحتیه

علوم و فنون قونفره لری

اوروپاده هر سنه شعبات علوم و فنونندن
بریسنه ویا بر قاجنه متعلق قونفره لر شکل
ایتمکده اولدینی معلومدر . فقط بوقو .
نفره لرک تشکله اک زیاده وسعت و کرمی
ویریلن زمان بر عمومی سرکی کشاد اید .
لدیکی وقتدر . بوسنه یار سده کشاد
ایدلش اولان سرکینک دوام ایتدیکی
مدتجه انعقاد ایدم جک اولان بالجه
قونفره لری بوراده تعداد ایلهر بریسنک
اشتغال ایدم جکی مواد علمیه و فیه حقنده
تفصیلات اعطاسنه قالدیشه جق اولسه ق
بر جلد کتساب یازمه من اقتضا ایدر .
حالبسوک « علوم و فنون قونفره لری »
عنوانی حائر بولنان شو مصاحبه منی
تحریردن مقصد منالاکز یارس سرکیسنده
انعقاد ایدن قونفره لر حقنده معلومات
اعطاسنه منحصر دکلدر . بزم اصل
مقصدیمز علوم و فنون قونفره لرینک
اریاب معارف و معلوماتک یکدیگری یقیندن
طایمیرینه خدمت ایدرک عالم مدنیت و انسانیت
ایتمکده اولدقاری خدماتی انظار تقدیر
ارائه ایتمکدن عبارتدر .

اوروپاده واپورلر شمدنوفر ایجاد
اولنزدن ، ممالک متمدنه آراسنده شمدیکی
وسائط اختلاطیه وجوده گلزدن اولکی
زمانلرده ارباب معارفک ، فضلائک یکده
یکریله تعاطی افکار ایدم بیلملری خصو
سنده کی تشکلات عظیمه بی بر طرف
ایدلم : ده یکر می اوتوز سنه اوله
کنجه به قدرده ممالک مختلفه فضلاسی
یکدیگریله مناسبت پیدا ایدم جک و محبت
عارفانه بولنلری تسهیل ایلیم جک وسائل
و وسائط یک آرز و یک نادرایدی . اون
اون بش سنه دن بری ایه ایش بشقه لاشدی .
علوم و فنون قونفره لرینک انعقاد او
مرتبه تعاقب ایدوب او درجه اطراد
پیدا ایلدی که فضلاسی جهان بوسایه ده

شمدی هر سنه تعاطی افکار ایتک
و برسنه ظرفنده کی مشاهده و مطالعه لرینی
یکدیگرینه تبلیغ ایله ترقیات فیه و علمیه به
بشقه چیغیرلر آجق امکاتی استحصا
ایتمش بولنیورلر .

اوللری شعبات علوم و فنونجه واسطه
حصول و ترقی اوله جق شیار فضلا طرفندن
منفرداً دوشونیلیر ایدی . شمدی ایه
بوکی وسائط ترقیات آوری هیئات مخصوصه
بالاتحاد دوشونیورلر . فضلا کنندی
حجره اشتغاللرینده یالکیز بولندقجه یه
ترقیات فیه به عائد مواد حقنده دوشونمک
صرف غیرت ایلیمک حقنه تمامیه مالک
بولنیورلر . لکن آره صره کنندی محصول
فکر و عرفانلری اورتیه قویه رق سائر
فضلائکده او بایده کی مطالعه لرینی استماعه
واسطه اوله جق قونفره لرک تعاقبی سایه
سنده ترقیات علمیه بی و بولنردن متولد
افکار سالمه بی اولدن یک جوق سرعت
و سهولته تعمیمه موفق اوله بیلنیورلر .

شو کیفیتک نه قدر فائده بخش عالم
انسانیت اولدینی محتاج کافه بیان دکلدر .
بوسایه ده درکه ترقیات علمیه و فیه جه
بر جوق مشکلات اقتحام اوله بیلنیور
یک مهم و بیوک موفقیتلر حصوله کلنیور .
بز بوجه دن اوله رق الیوم یار سده انعقاد
ایتمکده بولنان و مذاکراتی تموز
افرنجینک یکرمی بشنه قدر دوام ایدم جک
اولان خریطه عمومی سما قونفره منی
کوستره بیلیرز .

سماک عمومی بر خریطه منی وجوده
کتیریمک امر اهمک مستلزم اوله جق
مشکلات نظر دفته آله جق اولورسه
بوقونفره نک نه بیوک ونه مشکل و وظیفه بی
درعهده ایلدیکی تقدیر اوله بیلیر .

سماک خریطه عمومی منی وجوده کتیریمک
بر صنف حکمانک ، هیئتونک موفق
اوله بیلیم جکی برایش دکلدر . بلکه علم
هیئت ایله اشتغال ایدن ارباب کمالک عمومی
توحید اعمال ایلیمدرکه بو امر عظیمک

قونفره دن فعله چیقمسی امکاتی حاصل اولسون
قونفره دن بشقه جهانک قطعات مختلفه سنده
موجوده رصدخانه لری دخی سنه لرجه
اوغراشمعه ، یک بیوک فدا کارلقلر اختیارینه
سوق ایدم جک بر امر اهمک ۱۸۸۸
سنه سنندن بری آنجق جزئی بر قسمی
وجوده کله بیلیمشدر . قونفره بوسنه
اجتماع ایلدیکی کی کله جک سنه ده اجتماع
ایدم جکدر . بلکه اجرایی درعهده
ایلدیکی امر عظیم وجوده کلدکن صکرده
مذاکرات سنویه سنه دوام ایله یک بیوک
ترقیات فن هیئتک اسباب و وسائل
حصولی حاضر لامش اوله جقدر .

شعر

بری خیاله

سن اولسه یدک اکر ای خیال لاهوتی !
نه دن سور و کلرایدم بن ملول ، کریه نثار
مفکرم الم افزا ، خیالم آتشار
بو عمر زار و حزینی ، بو روح مبهوتی .

بیلیمسک که نیچون شو حیات مضطربم
او خسته قلعه همان محو اولور ایکن هر کون
زوالی روح جریمه قلب مکتریم
اولانجه قدرتی صرف ایدر دورور و بشون

قوای تمکنه سیله بو عمر مغمومی
او قهر و شدته رغماً ایدر یه نمید
سکا خبر ویرم می بو سر مکتومی ؟
نه در او زحمت قارشی بنم ایچون امید

سنی ، اوت سنی کورمک ، سنکله اوغراشمق
بر آن فضله ایدوب ده سنکله بسط مقال
یکمیریک ایسترم آرز زمان ده شاد اوله رق
بکا متائی بخش ایلیمدر اشته بو حال

سن اولسه یدک اکر ای خیال لاهوتی
نه دن سور و کلرایدم بن ملول کریه نثار
مفکرم الم افزا ، خیالم آتشار ،
بو عمر زار و حزینی ، بو روح مبهوتی .

کنعان بهیج

— مجموعه ادبیہ —
کوزل یاز بیورسکنز . تبریک ایدر
وغزته مزه ، دائماً اهدای آثار بیورمکنزی
رجا ایلرز .

هنوز نسیم سحر خیز حیات ایله
اوقشانیلمادن بریده رنگ خزان قسا
اولمش نامق اسمنده بر معصومک کتابه
سنک مزاری :

زائر ، تأمل ایت ! شو بنم جسم زاریمی
که وارده دن مزاره آنان روز کاریمی
بر ورد ناز ایدم ، بره دوشدم آجیلعادم
موت آندی طوبراغه تن عصمت نثاریمی [۰]

سر بر سرشکنی ابو بنم تراجمه
سیر ایلین ملک بیلله ، غلار ، مزاریمی
ای نورسیده کللری پامال ایدن خزان !
سیرایت ، خراب قهرک اولان نو بهاریمی !

نوزاد ناز نامق توحید ایدم ، دریغ !
مهد ایدم شو تربت خشیت قراریمی
دمیرجیلی : ح . عونی

قطعه

بنه لر کیمش کوردی بر ملک چشمانه
اه نور غرق اولمش قیاس ایتدم بری
لطف ایدوب اولدربا کلدی اوطوردی یانه
کردنندن بوسه چین اولدقجه ایچدم کوزی

ع . نجفی

دوشتو

کوبلی قیزی [۰۰]

(النده بردستی ، چشمه باشنه کلیر .
وقت شفی آکدیرر)

بن بر کوبلی قیزی یم ، بویله کزرم .
آه شو او کوز قلبیمده نلر سزرم !

[۰] یاخود : صولدی کرد باد
اجل برک و باریمی .

[۰] مشاهیر استادان موسیقیشناسا .

مزدن بری طرفندن (کردی) اصولیه
بسته لوب یقینده سامعه زب تقدیر من

اوله جقدر . [مجموعه]

آدمه يوقدره بادمه يوق، گيمسه يوق .
(قاني كوستوروك)
هپ دروغني شوراجقمده كيزلرم !
(آزيحق شطارتلنهر)
ملك يري آخبركن همان قالفارم
كيتيره قوشاير دامدن جيقارم !
شو كيتش اورمانلر شو كوزل چيچكلر ،
كونشدن اول هپسي ده ني بكلر !
قاول چالار ، سوريلرله قويون ملر ،
بنم يارم اوتورر ، هپ ني كوزلر .
(الهی اورمانه طوغري اوزانهرق)
ايسته باقك ، باقك شمدي شو اورمانه .
صاليهرق كليور يارم بويانه .
اوكنده اويناشوب طور يور طوارلر ،
هله باقك نه آجيقلي قاول چالار .
آه ! كل ، كل ، كل ! سوكيلي يارم جابوق كل !
(تأثيرلي بر قاول سسي اوزاقدن
اوزاغه ايشيدلمكه باشلار)
بن بر ايشجي يم ، سن بر زواللي چوبان ،
ايكيمز كده حالي اما بك يامان ،
سني جان وادلدن سورم آرتق اينان !
كوبلورك هپسي بزه اولمش دشمن !
(قاول سسي كيتدكه ياقلاشير)
عجبا سن ده ني سويورميسك ؟
يوقسه يوزيمه كولوب كيجورميسك !
طور ، شمدي طور بن سني جابوق اكلارم ،
كنديمي شوراجقمده كوزل صاقلارم !
(چشمه نك كورونيمه جك بر طرفنه
كيزله نير . دليقسانلي بر چوبان ده قاولي
جاله ، جاله ميدانه جيقار . الهی آلتنه
كوتورورك يره طوغرو باقار ، دوشونور)
بن بر طالعسر چوبانم ، هپ اغلارم !
آه ! يوره كيمي اينجه اينجه داغلارم !
بيلمز حالي كيمسه ، اوكا يانارم .
يانارم ، ياندغه ياريمي آكارم !
فقط نيجون نيجون وعديني اونوندي ؟
ديتكه ظالم ني شويله آووندي !
مرحت ايتيمزه بكا اوني وفا .
اونسر بو يرلرده بوله نم بن صفا !
(بو صرمده كويلي قيزي آهسته آهسته
كيزلنديكي بردن جيقهرق دليقانليتك اوكنه
كلير . دليقانلي سونجندن قوشه قوشه قيزك
الهی صيقهرق كوكنه كوتورر)
چوبان :
سويله آنازلي دلبر ، سويله سن بكا ،
نيجون عاشقكه كوسترسين جفا ؟
جاندن سويورم سني اينان بكا !
مرحت ايله صبرم قالمدي زيرا
كويلي قيزي :
صوم ، آه عشقنه اولسون آرتق يتر !

سوزلرك هپ يوره كيمه تأثير ايدر !
ا كلادم ، ا كلادم سني شمدي آرتق
قليكده وار بكا ، محبتدن اثر .
(دليقانلي به براردها صوقولهرق)
آه ، ذاتا بك ابو بيلرسين كه سني
سورم ، عشقك اولمش بكا ازلي .
يتر ، يتر آرتق هجرانلي سوييله مه !
يوره كي ستمارله زهرلامه !
بن سنكم سويديكم آرتق امين اول
قلم سنكدر ، فقط سن ده بنم اول !
(هرايكيسي قول قوله ويرورك چوبان
هواسي اويتارلر برده ايتر)
ناچيز

فنيه
نباتاته دائر بعض مطالعات و تدقيقات
(سوت آفاجلري)

[كچن هفته كي نسخه مزدن مابعد]
بزه اوزاق اولان واحوال طبيعيه سي
مجهولمز بولنان بر مملكت حقننده كي شو
حكايه لر بونيلان وهومبولدكي الك جدی
ومونوق الكلم ذوات طرفندن يازلدني
حاله بيله ذهنمز بونلرك محنته قولاي
قولاي يانشه مابور ، اينانه مبه جفمز كليور
دگكي ؟ بوكا دائر ديكر سياحلرك كشافلرك
نتايج تحقيقاتي يازمازدن اول اول شوراسني
ذهنمز قبول ايتديرمه لي بركه بعض نباتاتك
سوتلي اولملري بزم بورالرجه دخي
مشهود ومعروفدر . يردن درت بارمق
قدر يوكه لن برساق اوستنده اوج بش
كوجوك ياراغك اجتماعين متحصل
« سوتليجه » اوتنه تصادف ايتديككز
يوقيدر ؟ بونك حصوله كلديكي قبرلرده
كزوب اوينايان چوجقفلر اك اينجه
كبريتدن ده اينجه اولان بواوني قوپارد .
قاري زمان اوچنده برطامله سوت حاصل
اولديغي كورورلر . حتى بوسوني اللرينك
دريسي اوزرينه قوندوروب قوروينجهيه
صبر ايدم بيلورلر ايسه طامله نك اوراده
قارارديغي ودرحال سياه ظن اولونه بيله .
جك شكله كيرديكني دخي كورورلر .
بوندن ماعدا اينجير آفاجلرينك هانكي
طالي كلسه هم بياض سوت فشقرديني
مشاهده اولونور . اما بوسونلر آجيدرلر .
ذاتاً اينك آفاجي وامثالنك دخي اينجير
جنسندن اولديني مرويدر . فرقلري
ايسه سوتك مبدوليتيله برده لذتشدن
عبارتدر . اقاليك مقتضاتنده بوكي شيلر
هيچده نوادر دن دكلدرلر . تاريخ طبيعي
كتابلرنده خبر و يرلد يكنه كوره بزه آمريكا
قدر اوزاق اولمايان وسبته بوغازينك

خارجنده بولونان قاناريا اظه لرنده دخي
« تابايا » نامنده برسوتلي آفاج وار ايتش .
هم بو آفاج من القديم معلوم اولوب روما
طبيعيونشدن مشهور بيلنيك « فەرولا »
ناميله احوالتي يازديني آفاج دخي بوايتش .
بو آفاجك طاللري طوغرا نوب صيقيله جق
اولور ايسه طعمي لطيف بر عصاره ويرر
ايتش . هندستانده سيلان اظه سنده دخي
برنوع سوت آفاجي وار ايتش كه آنك
سوتي حين حاجتمده لبن حيواني مقامنه
قام اولم بيلور ايتش . بو نباتي سوتلر
حيواني سوتلره اوقدر مشابه ايتش كه
صاغلدن صوكره بر مقدار ترك ايديلور
ايسه اوستي قايماق باغلار ايتش . عاداتا
لبن حيواني قايناسيلوب صوغومغه ترك
ايدلديكي زمان اوستنده بيدا اولان قايماق
كي بر قايماق كه يرلير بوني آلوب ، « پيتر »
ناميله بر هفته قدر محافظه ايدم بيلورلر
ايتش . بو پيتر بزم بو طرفلرده كي تازه
پيترلردن بكده فرق اولونه مار ايتش .
زيرا بو نباتي سوت بالكميا تحليل اولو .
نديني زمان حيسان سوتنه كركي كي
مشابهتي كورولور ايتش . حيوان سوتنده كي
تره ياغنه مقابل بو لبن نباتيده مقداري
سوتك همان ياربسه مساوي اولمق اوزره
غايث بساض وكوزل برنوع بال مومي
بولونوب سوتنده كي « قازم نوم » دنيلن
وبالاخره پيتره تحول ايدن مادهيه مقابل
دخي قان اينجده كي « فيبرين » يعني ماده
ليفيهيه بك مشابه بر ماده بولونور ايتش .
سوتنده كي « سهروم » يعني ماده مائيهيه
مقابل لبن نباتيده دخي بر مابيع
بولونور ايتش كه آنده بر مقدار شكر
ايله بر مقدار دخي ماغز يا طسوزي
كشف اولونور ايتش . بو لبن نباتي يي
آتشده قايناندقاري زمان قاباروب طا .
شمسي دخي لبن نباتي به بكنزر ايتش .
قاينامق حالنده سوتك اوسته جيقان
ياغ وقايماق موادي برقشر تشكيل ايدر
تبخراتي منع ايتمه سيله سوت قاباروب
طاشدني كي بو حال عينيله نباتي سوتنده
واقع اولور ايتش . بو حالده سوتك اوستنده
طوبلانان قايماق طوبلايوب بر قابه قويهرق
خفيف بر آتش اوزرنده بر ايله جق اولور
ايسه تماميله قوپولوب بر مرها حالته كير
ايتش . حتى لبن حيواني قايماق خفيف
آتش اوزرنده دهها زباده ترك ايدلديكي
زمان مساماتندن اوقاق اوقاق برنوع
مواد زيتيه قطره لري بلورديكي كي بو حال
نباتي سوتنده ظاهر اولور ايتش .
بو نوع آفاجلر امريقاي جنوبيك
قسم غربي اوزرنده متسلسل اولان

« قورديللر » طساغلي دروننده كائن
« قوقا » واديسنده و « والانس » طر .
فلرنده چسوق بولونور ايتش . قوقا
يرليري اولان اسپانيولر بونلره « آربول
ده له چه » يعني « سوت آفاجي » تسميه
ايدوب بر سوتلي اينكي برماهر چوبان
بعض علام ظاهره سندن ناصل طانور
ايسه او يرلير دخي بو آفاجلرك يابرا .
قربنك رنكندن وقالينلغندن ال سوتليريني
اويلهجه فرق ايدم بيلورلر ايتش .
انكليز مراقيليرندن سياج مشهور
« سميت » آلكنساندره ومبولدك « قوزموز »
نام كتابنده سوت آفاجلري حقننده
ويرديكي خبرلر اوزرينه مراقي آرتهرق
۱۸۲۹ سنه سیده « كويان » طرفلرينه
صورت مخصوصده بر سياحت اجرا
ايتش . هانكي جنسندن واصل اولور
ايسه اولسون سوتلي آفاج آرامغه وبوني
هر قلاغوزدن صورمغه باشلامش . واقعا
برجوق سوتلي آفاجلر بولمش ايسه ده
كرك لذتنه وكرك اوصاف سائرمه دائر
هومبولدك ويرديكي خبرلره اويمايورلر
ايتش . نهايت بركون اهاليسي يرليردن
عبارت بولونان بر كويه ككش . « دمه
راري » طرفلرنده بر كوي كه اوراده
« هيا هيا » دنيلور برسوتلي آفاج بولوند .
يغني وسوتي لذتي ومغذي اولديغي
ايشتمش ايتش . موسيو سميت يانه بر
قلاغوز آلهرق طاعنه جيقمش . اوراده
قلاغوز بيوجك بر آفاجي دويروب بالظه
يارملرندن آقان سوتلر آفاجك دويرلديكي
بردن جريان ايدن اوقاق بر جوييسارك
صولريني بياضالانديرمغه باشلامش . قلاغوز
آفاجك ساقنه بر بيجاق صوقوب جيقاردقمده
بيجاق يارم سندن سوت اقغه باشلامش .
فقط شمدي به قدر تجربيه ايتديكي سوتلرك
آجيليله آغزي يانان سميت اولجه كنديسي
طامغه جسارت ايدم ماش . قلاغوزك
درحال او دليكه دوداقلريني بالتطبيق
طاللي طاللي امديكني كورنجه كنديسي ده
ايچمش وسوتي بك اعلى بولمش . سياج
سميت ديوركه :
« بوسوت اينك سوتندن ده قوپو
ودها طاللي ايدى . يوروقلقدن ده هيچ
بر اثر يوق ايدى . بكنلميه جك يالكر
برحالي وارايسه اوده دوداقلرد بر مقدار
ياشقاناق برافه سندن عبارت ايدى .
كيجه يي دخي بوكويدم كچيرديكمن ايرتمسي
صباح ايچم جكم قهوهيه برقعجان سوت
دخي ترفيق ايتدم . اينك سوتك برينه
مابعدى وار احمد مدحت